

Kodėl vaistus būtina pirkti tik vaistinėse?

Pastaruoju metu ypač gausu nelegaliai sukurtų interneto svetainių, kuriose skelbiama klaidinanti ir tikrovės neatitinkanti informacija. Neaiškos kilmės produktai yra pristatomi kaip vaistai, galintys greitai ir efektyviai išgydyti gana rimtas sveikatos problemas: COVID-19, prostatitą, sąnarių ligas, žvynelinę, egzemą, netgi diabetą ir kt. Tinklalapiuose minimą produkciją siūloma įsigyti. Žinoma, su „didžiule“ nuolaida. Žmonės tokiomis reklamomis patiki, perka, bando ir nusivilia. Dažnai užuot sau padėję, tik pakenkia.

Kas gali nutikti pavartojus neaiškos kilmės produktą, pristatomą kaip vaistai?

Juos vartojant, žmogui gali pasireikšti daugybė šalutinių reakcijų, nes visiškai neaiški yra tų preparatų sudėtis, veikliųjų medžiagų kiekiai juose. Šalutiniai reiškiniai gali būti: bėrimas, patinimas, galvos, raumenų ar kitų kūno vietų skausmai, karščiavimas, pykinimas bei vėmimas, mieguistumas, vangumas, galvos svaigimas, galimi rimti apsinuodijimai ar net mirtis. Kartais gali nenutikti ir nieko, nes žmogus įsigijo ne vaistą, nors jam buvo tvirtinama priešingai, o jokio poveikio organizmui neturinti preparatą.

Valstybinės vaistų kontrolės tarnybos (VVKT) specialistai primena, į ką reikėtų atkreipti dėmesį, norint neužkibti ant sukčių kabliuko, kurie žada stebuklingą pasveikimą nuo daugybės ligų.

- Pirmiausia būtina patikrinti, ar siūlomas įsigyti vaistas yra įrašytas į Lietuvos Respublikos vaistinių preparatų registrą, Bendrijos vaistinių preparatų registrą ar Lygiagrečiai importuojamų vaistinių preparatų sąrašą. Tai padaryti galima visai paprastai. Tereikia atsidaryti šią nuorodą: <https://vapris.vvkt.lt/vvkt-web/public/medications> ir įrašyti produkto pavadinimą, jei paieška nedavė rezultatų – toks produktas nėra registruotas vaistas.
- Lietuvoje galima reklamuoti tik registruotus nereceptinius vaistinius preparatus (išimties taikomos kai kurioms vakcinoms). Atkreipiamė dėmesį, kad faktus dėl gydomojo poveikio leidžiama skelbti tik informacijoje apie vaistus, draudžiama – informacijoje apie maisto papildus, medicinos paskirties priemones, kosmetiką.

Vaistus reikia pirkti vaistinėse arba jų internetinėse svetainėse, kurios yra pažymėtos specialiu logotipu. Logotipu galima pasitikėti tik tuomet, kai jis yra aktyvus. Kitaip tariant, paspaudus logotipą, turi atsirasti vaistinių, parduodančių vaistus nuotoliniu būdu, sąrašas (Lietuvos atveju šią informaciją matysite www.vvkt.lt svetainėje). Šį logotipą **privalo turėti kiekviena legali internetinė vaistinė** visose Europos Sąjungos šalyse. Logotipas privalomas **tik vaistų** prekybai internetu. Nei maisto papildams, nei medicinos pagalbos priemonėms jis neprivalomas. Tačiau įsigijus minėtų produktų iš legaliai veikiančių vaistinių, galima būti tikriems, kad šie gaminiai yra saugūs, nes jų pardavėjas yra legalus ir kontroliuojamas.

- Kai kurių nereceptinių vaistų nuo 2019 metų galima įsigyti mažmeninės prekybos vietose, t. y. parduotuvėse bei degalinėse. Prieš vartojant šiuos vaistus, būtina atidžiai perskaityti pakuotės informacinį lapelį.

- Neaiškius produktus įsigyti siūlančios interneto svetainės dažniausiai išsiskiria specifiniu savo stiliumi: daug rėksmingų spalvų, skambių šūkių. Dauguma rubrikų, skilčių ar ikonų yra neaktyvios, pats tekstas neretai būna „suveltas“, tarsi pažodžiui išverstas iš užsienio kalbos, dažniausiai su gramatinėmis klaidomis. Svetainėse cituojami fiktyvūs gydytojai. Įvedus jų pavardes į *google* ar kitą paiešką, dažniausiai nei tokių asmenų, nei tokių gydymo įstaigų, kurios pateikiamos kaip jų darbovietė, nerandama. Svetainės su fiktyvia informacija tarpusavyje yra labai panašios. Kartais naudojama ta pati platforma, pakeistas būna tik preparato pavadinimas bei pastarojo nuotrauka, dažnai nuorodos iš vienos svetainės veda į kitą (-as), pasitaiko atvejų, kai imituojamas Sveikatos apsaugos ministerijos tinklalapis.
- **DĖMESIO!** Visos internetinės parduotuvės privalo nurodyti savo pavadinimą, buveinės adresą, telefono numerį bei elektroninio pašto adresą, kuriais vartotojas galėtų susisiekti su pardavėju. Jei šių duomenų internetinės parduotuvės svetainėje nėra arba pardavėjas susisiekimui pateikė tik kreipimosi formą tiesiogiai interneto svetainėje – neverta rizikuoti pirkti.
- Kai kuriose apgaulingus siūlymus talpinančiose interneto svetainėse nurodomas telefonas, kuriuo raginama paskambinti ir produktus užsisakyti „čia ir dabar“, kol dar galioja akcija. Atsiliepę asmenys dažniausiai kalba su didžiuliu entuziazmu, skubina nedvejoti, pažada papildomų dovanų ar nuolaidų. Paklausti, ar tai išties patikimas, legalus, registruotas vaistas, nesutrinka, aiškina, jog jis labai populiarius užsienio šalyse, kad Lietuvoje tai dar naujiena, kad Lietuvos institucijos kaip tik dabar sprendžia šį klausimą ir kad netrukus produktą bus galima įsigyti visose vaistinėse. Kartais teigiama, jog produktas specialiai neregistruojamas, nes taip nukentėtų farmacijos verslas.

Vaistų nereikėtų pirkti ir turguje

Būtina žinoti, kad prekyba vaistais turguje, kaip ir interneto svetainėse, kurios neturi minėto logotipo, yra nelegali, tad tiek vaistų pardavėjas, tiek jų pirkėjas daro nusikaltimą. Vaistas gali būti pagamintas ir teisėto vaistų gamintojo, bet pakliuvęs į neteisėtą platinimo grandinę, taigi irgi taptų falsifikatu. Be to, vaistus, norint, kad jie būtų kokybiški ir saugūs vartoti, būtina tinkamai gabenti ir laikyti. Turguje ar internetu iš nelegalaus tiekėjo įsigyto preparato tinkamumo vartoti terminas gali būti pasibaigęs, vaistas gali būti perpakuotas į kitas pakuotes, ant kurių gali būti užrašyti kiti, nauji, tinkamumo vartoti terminai. Viso to žmogus pats nepatikrins.

Kur reikėtų kreiptis, kilus klausimų dėl vaistų ar pastebėjus klaidinančią reklamą?

- Turint bent menkiausią abejonę, kad siūlomas pirkti produktas yra neaiškos kilmės preparatas, geriau jo neįsigyti. Neverta rizikuoti savo sveikata. Jei patiems sunku pasitikrinti, ar reklamuojamas produktas iš tiesų yra vaistas, visada galima pasiskambinti į Valstybinę vaistų kontrolės tarnybą telefonu: 8-800 735 68. Rūpimus klausimus taip pat galima pateikti ir el. paštu: vvkt@vvkt.lt
- Internete ar spaudoje pastebėjus neaiškių produktų reklamą, kreiptis reikėtų į Valstybinę vartotojų teisių apsaugos tarnybą, <http://vvvat.lt/>.
- Jei internetu siūloma įsigyti maisto papildų, dėl jų konsultuotis reikėtų su Valstybine maisto ir veterinarijos tarnyba, <http://vmvt.lt/>, jei medicinos prietaisų – su Valstybine akreditavimo sveikatos priežiūros veiklai tarnyba prie Sveikatos apsaugos ministerijos

<http://www.vaspvt.gov.lt/>, jei biocidų, dezinfekcinių skysčių, kosmetikos gaminių – su Nacionaliniu visuomenės sveikatos centru <https://nvsc.lrv.lt/>

Sekite VVKT skelbiamas naujienas „Facebook“ paskyroje <https://www.facebook.com/vvkt.lt/>.
Informuojame apie visus mums žinomus apgaulės atvejus.